

7.5 Základní účtování výrobků

7.5.1 Pojem, ocenění

Výrobky jsou předměty, které podnik vyrábí s cílem prodat je odběratelům.

Výrobky se zahrnují do zásob a v průběhu účetního období se přírůstky a úbytky zásob výrobků oceňují **vlastními náklady**.

PŘÍKLAD na stanovení nákladů výrobku

Firma vyrábí výrobek, u kterého jsou tyto náklady na jeho výrobu:

A – Přímé náklady (tj. které lze přímo zjistit na 1 výrobek)

Spotřeba základního materiálu 2 620 Kč

Hrubé mzdy výrobních dělníků 10 000 Kč

Pojistné firmy z hrubých mezd (33,8 %) 3 380 Kč

B – Režijní náklady (nelze přímo zjistit náklad na 1 výrobek, neboť výše těchto nákladů se na rozdíl od nákladů přímých nemění přímo úměrně s objemem výroby). Jedná se například o odpisy výrobních strojů, spotřebu energie, nájemné výrobních prostor.

Firma si stanovila, že výše uvedené režijní náklady činí 2 000 Kč na 1 výrobek.

Řešení:

Celkové náklady na 1 výrobek jsou 18 000 Kč (16 000 Kč přímé + 2 000 Kč nepřímé).

7.5.2 Účtování výroby a prodeje výrobků

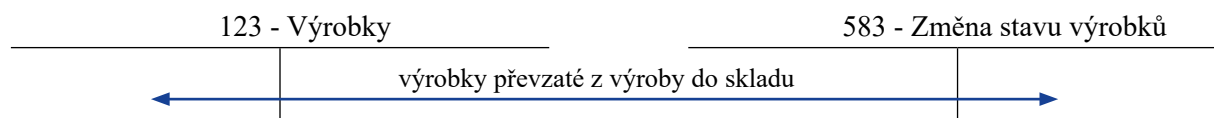
Výroba výrobků

Ve skladu výrobků dochází ke zvýšení jejich stavu, a proto jej účtujeme na straně Má dáti účtu **123 - Výrobky**. Zároveň se přírůstek těchto zásob musí zaúčtovat se souvztažným zápisem na straně Dal na účtu **583 - Změna stavu výrobků**.

Zdůvodnění: Proč se výroba výrobků účtuje jako snížení nákladů?

Při výrobě vznikly v účetní jednotce náklady, které byly vyúčtovány na stranu MD příslušných nákladových účtů (spotřeba materiálu, mzdové náklady, spotřeba energie, odpisy dlouhodobého majetku apod.). Pokud však výrobky nebyly v daném období prodány (tj. spotřebovány), ale zůstávají na skladě, nesmí ovlivnit výsledek hospodaření. Proto se musí náklady na výrobu vyrušit zaznamenáním na straně Dal nákladového účtu 583 - Změna stavu výrobků.

Schéma účtování:



Prodej výrobků

Hlavním cílem podniku není pouhá výroba, ale úspěšný prodej. Samotná výroba totiž negeneruje zisk, ten vzniká až v okamžiku prodeje. Pokud by podnik výrobky neprodal, neměl by prostředky na pokrytí výrobních nákladů, výplaty zaměstnancům apod.

Aby podnik vydělal na prodeji výrobků, je třeba také správně stanovit prodejní cenu, která musí být samozřejmě vyšší než vlastní náklady na výrobu výrobku, a to o zisk.

PŘÍKLAD na prodejní cenu výrobku

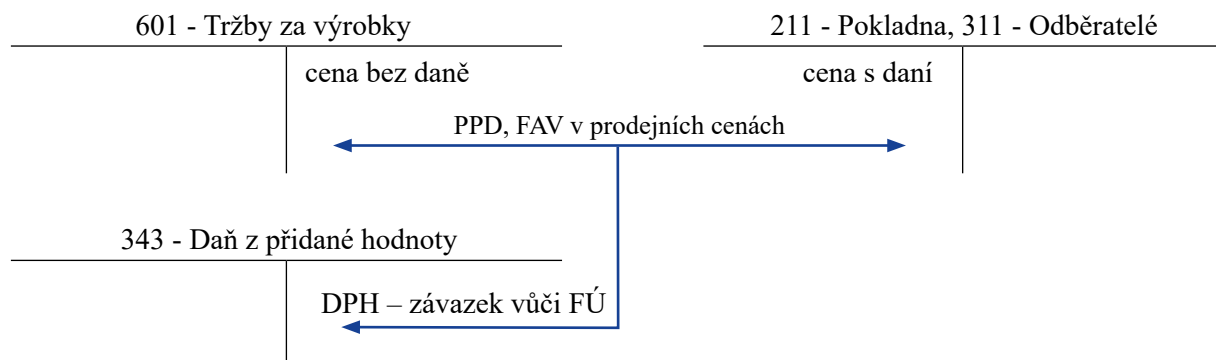
Ve výše uvedeném příkladu byly vlastní náklady na výrobu 1 výrobku 18 000 Kč.

V případě, že prodejní cena výrobku bude například 22 000 Kč, potom zisk bude činit 4 000 Kč (tzn. firma na každém prodaném výrobku vydělá právě tuto částku).

Prodej výrobků může být proveden na fakturu nebo přímo za hotové. Prodejní cena představuje v prodávajícím podniku tržby, které jsou výnosem (u plátců DPH je výnosem částka bez daně, neboť DPH musí podnik odvést finančnímu úřadu).

Pokud podnik prodává výrobky na fakturu, vzniká mu pohledávka za odběratelem, kterou pak odběratel zpravidla uhradí na běžný účet.

Schéma účtování:



PŘÍKLAD

Podnikatel, plátc DPH, přijal fakturu za nákup materiálu na 108 900 Kč (cena bez daně 90 000 Kč + DPH 21 % 18 900 Kč). Z nakoupeného materiálu vyrobil 100 ks výrobků, které prodává zákazníkovi.

Při tvorbě prodejní ceny podnikatel připočítal mzdové náklady 10 000 Kč a zakalkuloval zisk ve výši 500 Kč.

Za prodej 100 ks výrobků vystavil zákazníkovi fakturu.

Řešení:

Tvorba ceny:

Materiál	900 Kč (90 000 / 100 ks)
Mzdy	100 Kč (10 000 / 100 ks)
Zisk	500 Kč
Prodejní cena bez daně	1 500 Kč
DPH 21 %	315 Kč
Prodejní cena s daní	1 815 Kč

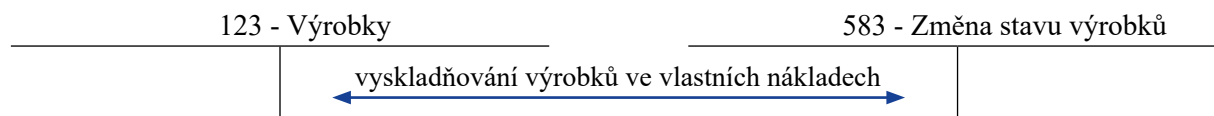
Účtování:

1. FAP za nákup materiálu	108 900 Kč
(z toho cena bez daně 90 000 Kč + DPH 21 % 18 900 Kč)	
2. Převzetí materiálu na sklad	90 000 Kč
3. Výdej materiálu do výroby	90 000 Kč
4. Hrubé mzdy zaměstnanců	10 000 Kč
5. FAV za prodej 100 ks výrobků	181 500 Kč
(z toho cena bez daně 150 000 Kč + DPH 21 % 31 500 Kč)	

321 - Dodavatelé	111 - Pořízení materiálu	112 - Materiál
1. 108 900,-	1. 90 000,- 2. 90 000,-	2. 90 000,- 3. 90 000,-
311 - Odběratelé	343 - DPH	601 - Tržby za výrobky
5. 181 500,-	1. 18 900,- 5. 31 500,-	5. 150 000,-
521 - Mzdové náklady	331 - Zaměstnanci	501 - Spotřeba materiálu
4. 10 000,-	4. 10 000,-	3. 90 000,-

Při prodeji výrobků dochází zároveň k **úbytku výrobků ze skladu**. Podobně jako při prodeji zboží se tržba (prodejní cena) zaúčtuje do výnosů (viz předcházející strana) a hodnota prodaných výrobků (vlastní náklady) do nákladů na účet **583 - Změna stavu výrobků**.

Schéma účtování:



Rozdíl mezi tržbami za prodané výrobky (zachycených na účtu 601) a vlastními náklady na výrobu prodaných výrobků (zaznamenaných na straně MD účtu 583) je **zisk z prodeje výrobků**.

Tento zisk vyjadřuje, kolik podnik vydělal na samotném prodeji výrobků, ale neznamená celkový zisk výrobce. Na ten mají vliv také ostatní položky (např. náklady na reklamu, administrativu, výzkum a vývoj apod.). Teprve po odečtení těchto nákladů dostaneme celkový výsledek hospodaření výrobce.

PŘÍKLAD na účtování výrobků a zjištění výsledku hospodaření z prodeje výrobků

Firma vyrobila 100 ks výrobků, náklady na 1 výrobek jsou dle výše uvedené kalkulace 18 000 Kč, tzn. celkové náklady na výrobu byly 1 800 000 Kč. Firma není plátcem DPH.

Prodáno bylo zatím 70 kusů výrobků, prodejní cena 1 výrobku je 22 000 Kč, tzn. tržby z prodeje výrobků jsou 1 540 000 Kč.

1. Při výrobě byly zaúčtovány v průběhu roku na příslušných nákladových účtech tyto částky:

a) spotřeba materiálu	250 000 Kč
b) mzdové náklady	1 000 000 Kč
c) zákonné sociální pojištění	338 000 Kč
d) nakupované služby	162 000 Kč
e) odpisy dlouhodobého majetku	50 000 Kč

2. Vyrobeno a do skladu výrobků odvedeno (100 ks * 18 000 Kč) 1 800 000 Kč

3. Faktura vystavená odběrateli za prodej (70 ks * 22 000 Kč) 1 540 000 Kč

4. Úbytek prodaných výrobků ve vlastních nákladech (70 ks * 18 000 Kč) 1 260 000 Kč

Řešení:

<i>různé rozvahové účty</i>		<i>501 - Spotřeba materiálu</i>	
	1) 1 800 000,-	1a) 250 000,-	
<i>521 - Mzdové náklady</i>		<i>524 - Zákonné sociální pojištění</i>	
1b) 1 000 000,-		1c) 338 000,-	
<i>518 - Ostatní služby</i>		<i>551 - Odpisy DHM</i>	
1d) 162 000,-		1e) 50 000,-	
<i>123 - Výrobky</i>		<i>583 - Změna stavu zásob výrobků</i>	
2) 1 800 000,-	4) 1 260 000,-	4) 1 260 000,-	2) 1 800 000,-
<i>311 - Odběratelé</i>		<i>601 - Tržby za výrobky</i>	
3) 1 540 000,-			3) 1 540 000,-

Výsledek hospodaření z prodeje výrobků:

Tržby v prodejních cenách (účet 601)

1 540 000,-

Vlastní náklady prodaných výrobků (MD účtu 583)

1 260 000,-

Výsledek hospodaření z prodeje výrobků = ZISK

280 000,-



ÚLOHA 7.5.1

Podnikatel Milan Janeček (plátce DPH), se zabývá výrobou nábytku. Vyrábí a do obchodů dodává mimo jiné tyto výrobky:

- kancelářské stoly ... prodejní cena 2 904 Kč (cena bez daně 2 400 Kč, DPH 504 Kč)
- skřínky ... prodejní cena 2 178 Kč (cena bez daně 1 800 Kč, DPH 378 Kč)

Vlastní náklady na 1 ks výrobku:

- kancelářské stoly ... 1 950 Kč
- skřínky ... 1 500 Kč

Ve sledovaném období bylo vyrobeno a na sklad odvedeno 80 ks kancelářských stolů a 100 ks skříněk. Prodáno bylo 80 ks kancelářských stolů a 60 ks skříněk.

Úkol č. 1: Zaúčtujte jednotlivé účetní případy spojené s výrobou a prodejem obou druhů výrobků.

Dokl.	Text	Kč	MD	Dal
1. Skutečné náklady na výrobu stolů a skříněk				
Výdejka	Spotřeba základního materiálu	222 000,-		
ZVL	Hrubé mzdy výrobních dělníků	62 000,-		
FAP	Nájem výrobních prostor a strojů	22 000,-		
2. Vyrobené výrobky převedeny na sklad				
Příjemka	a) 80 ks kancelářských stolů			
	b) 100 ks skříněk			
3. Prodej 80 ks kancelářských stolů a 60 ks skříněk *)				
FAV	cena bez daně			
	DPH 21 %			
4. Vyskladnění prodaných výrobků				
Výdejka	a) 80 ks stolů			
	b) 60 ks skříněk			

*) Pomocné výpočty pro fakturovanou částku za prodej výrobků:

Položka	Kancelářské stoly – 80 ks	Skřínky – 60 ks	Celkem
cena bez daně			
DPH 21 %			
cena s daní			

Nákladový účet –	Rozvahový účet –
Nákladový účet –	Rozvahový účet –
Nákladový účet –	Rozvahový účet –
123.1 Výrobky - kancelářské stoly	583 - Změna stavu zásob výrobků
123.2 Výrobky - skřínky	601 - Tržby z prodeje výrobků
311 - Odběratelé	343 - Daň z přidané hodnoty

Úkol č. 2: Doplňte chybějící údaje do skladní karty a vypočítejte, jaký je stav zásob výrobků na konci ledna a porovnejte se zůstatkem na účtu 123 – Výrobky.

Název výrobku: kancelářské stoly		Měrná jednotka: ks			Skladní karta č. 1			
Doklad	Text	Množství			Jedn. cena	Kč		
		příjem	výdej	zásoba		příjem	výdej	zásoba

Název výrobku: skřínky		Měrná jednotka: ks			Skladní karta č. 2			
Doklad	Text	Množství			Jedn. cena	Kč		
		příjem	výdej	zásoba		příjem	výdej	zásoba

Úkol č. 3: Zjistěte výsledek hospodaření z prodeje výrobků.

Tržby v prodejních cenách	 Kč
Prodané výrobky ve vlastních nákladech	 Kč
Výsledek hospodaření z prodeje výrobků	 Kč



PŘÍPADOVÁ STUDIE společnosti „Jazyková škola RADIM, s.r.o.“

Jazyková škola si sama vyrábí pracovní sešity do svých jazykových kurzů, a tak potřebuje zjistit, zda a v jaké výši náklady na jejich výrobu budou v konečném důsledku snižovat výsledek hospodaření společnosti. A dále jaký výsledek hospodaření bude v případě prodeje těchto sešitů.

Příklad 1 – Vliv výroby sešitů na rozvahu a výsledovku

Jazyková škola vyrobila 800 ks pracovních sešitů. Od tiskárny obdržela fakturu za tisk sešitů ve výši 120 000 Kč, která byla také z běžného účtu uhrazena. Ve sledovaném období nebyl žádný pracovní sešit prodán, tj. na konci roku bylo na skladě 800 ks sešitů.

Zjednodušeně předpokládáme jediný nákladový druh na výrobu sešitů, a to náklady na jejich vytisknutí.

Popis hospodářské operace	Vliv na rozvahu		Vliv na výsledovku	
	aktiva	pasiva	náklady	výnosy
Faktura přijatá za výrobu 800 ks prac. sešitů				
Úhrada faktury tiskárně za vytištění sešitů				
Převzetí 800 ks vyrobených výrobků na sklad				

Úkol: Určete, zda se po vytištění sešitů (nákupu na fakturu i její úhrady) změnila celková hodnota majetku.

Příklad 2 – Výsledek hospodaření z prodeje sešitů (výrobků)

V následujícím roce bylo prodáno za hotové 500 ks pracovních sešitů po 200 Kč / ks (prodej sešitů je osvobozen od DPH).

Popis hospodářské operace	Vliv na rozvahu		Vliv na výsledovku	
	aktiva	pasiva	náklady	výnosy
Tržba v hotovosti za prodej 500 ks sešitů				
Úbytek 500 ks prodaných výrobků ze skladu				
Celkem				

Úkol: Určete, zda rozdíl mezi náklady a výnosy odpovídá rozdílu mezi hodnotou aktiv a pasiv.

REKAPITULACE

VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ Z PRODEJE VÝROBKŮ	KČ
Náklady na prodané výrobky (účet 583 – strana MD)	
Tržby z prodeje výrobků (účet 601)	
Výsledek hospodaření z prodeje výrobků (zisk +, ztráta –)	

OPAKOVACÍ OTÁZKY



- Co všechno byste zahrnuli pod pojem zásoby vlastní činnosti? Uveďte příklady.
- Proč se výroba výrobků účtuje jako snížení nákladů?
- Co je netypické pro účtování na účtu 583 - Změna stavu výrobků ve srovnání s jinými nákladovými účty?
- Jak se zjistí výsledek hospodaření z prodeje výrobků?
- Jaké nákladové položky mohou vzniknout podniku při výrobě výrobků?

TEST



Potvrďte správnost či nesprávnost níže uvedených tvrzení.
Svou odpověď zdůvodněte.

Tvrzení	ANO	NE
1. Přírůstky a úbytky zásob výrobků se oceňují vlastními náklady.		
2. DPH z prodaných výrobků se účtuje do tržeb.		
3. Výrobky jsou součástí oběžných aktiv.		
4. Účet 583 – Změna stavu výrobků může vykazovat zůstatek na straně MD.		
5. Úbytek prodaných výrobků se účtuje v prodejních cenách.		

VIDEO Z E-LEARNINGU „PODNIKÁME S PAVLEM A VERONIKOU“

Veronika potřebuje objasnit, proč náklady na výrobu výrobků (na penzionu se jedná o výrobu upomínkových předmětů) nemohou ovlivňovat výsledek hospodaření. Kromě toho chce vědět, jak se účtuje prodej výrobků a zda v tržbách je cena bez daně nebo s daní.



PROCVIČOVÁNÍ ZNALOSTÍ FORMOU HRY RISKUJ

moje-vysledky.stohl-znojmo.cz

